

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Karly Trávníčkové a soudkyň JUDr. Anny Hradilové a JUDr. Táni Šimečkové v právní věci

žalobce: **Ing. Lee Louda**, IČO 69326681
sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1
insolvenční správce dlužnice Správa pohledávek OKD, a.s.,
IČO 26863154,
sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná,
zastoupeného advokátem JUDr. Dušanem Dvořákem
sídlem Hlinky 505/118, 603 00 Brno

proti
žalované: **Vojenská zdravotní pojišťovna České republiky**, IČO 47114975
sídlem Drahobejlova 1404/4, 190 03 Praha 9

o odpůrčí žalobě, jako incidenční spor v insolvenčním řízení dlužnice Správa pohledávek OKD, a.s. (dříve OKD, a.s.), IČO 26863154, sídlem Stonavská 2179, Doly, 735 06 Karviná, vedeném u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. KSOS 25 INS 10525/2016, o odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2018, č. j. 32 ICm 2340/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016)

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2018, č.j. 32 ICm 2340/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku I. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 12 140 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a.s., č. ú. 1727047349/0800 na účet žalované č. ú. 005020-0500419123/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je

povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 12 140 Kč.

II. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2018, č.j. 32 ICm 2340/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku II. **mění** tak, že se určuje poskytnutí peněžitého plnění ve výši 5 633 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a.s., č. ú. 1686578329/0800 na účet žalované č. ú. 005020-0500419123/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 5 633 Kč.

III. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2018, č.j. 32 ICm 2340/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku III. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 3 463 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a.s., č. ú. 5647022/0800 na účet žalované č. ú. 005020-0500419123/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 3 463 Kč.

IV. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2018, č.j. 32 ICm 2340/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku IV. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 2 944 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a.s., č. ú. 1650748349/0800 na účet žalované č. ú. 005020-0500419123/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 2 944 Kč.

V. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2018, č.j. 32 ICm 2340/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku V. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 803 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a.s., č. ú. 1641387369/0800 na účet žalované č. ú. 005020-0500419123/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 803 Kč.

VI. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2018, č.j. 32 ICm 2340/2017-31 (KSOS 25 INS 10525/2016) se ve výroku VI. **mění** tak, že se určuje, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 4 915 Kč dne 19. 5. 2016 z bankovního účtu dlužnice OKD, a.s., č. ú. 1720679319/0800 na účet žalované č. ú. 005020-0500419123/0300, je vůči věřitelům dlužnice neúčinné a žalovaná je povinna zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužnice do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku částku 4 915 Kč.

VII. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám jeho advokáta náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 20 006,90 Kč ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

VIII. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám jeho advokáta náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 9.898,30 Kč ve lhůtě 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí soud prvního stupně zamítl návrh, aby soud určil, že poskytnutí peněžního plnění dlužnicí na účet žalované dne 19. 5. 2016 ve výši 12.140 Kč, 5.633 Kč, 3.463 Kč, 2.944 Kč, 803 Kč a 4.915 Kč je vůči věřitelům dlužnice OKD, a.s. (nyní Správa pohledávek OKD, a.s.) neúčinné a zamítl též návrh, aby žalované byla uložena povinnost vydat tato plnění do majetkové podstaty dlužnice (výroky I., II., III., IV., V. a VI.) a dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok VIII.).
2. Soud prvního stupně vyšel zejména z toho, že :
 - vyhláška o zahájení insolvenčního řízení dlužnice OKD, a.s. (nyní Správa pohledávek OKD, a.s.) ze dne 3. 5. 2016, č. j. KSOS 25 INS 10525/2016-A-2 byla zveřejněna v insolvenčním rejstříku dne 3. 5. 2016 v 14:32 hodin a tím nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení;
 - usnesením ze dne 9. 5. 2016, č. j. KSOS 25 INS 10525/2016-A-19 byl mimo jiné zjištěn úpadek dlužnice, insolvenčním správcem ustanoven Ing. Lee Louda, věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, byli vyzváni, aby tak učinili ve lhůtě do dvou měsíců ode dne zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku, nařízeno přezkumné jednání a svolána schůze věřitelů;
 - usnesením ze dne 12. 8. 2016, č. j. KSOS 25 INS 10525/2016-B-181 bylo povoleno řešení úpadku reorganizací;
 - z bankovního účtu dlužnice byly dne 19. 5. 2016 převedeny na bankovní účet žalované platby, které jsou předmětem této odpůrcí žaloby, představující odvod pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a to ze mzdy zaměstnanců vyplacené v dubnu 2016 podle § 5 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění (dále jen „ZPVZP“).
3. Na základě těchto skutkových zjištění dospěl soud prvního stupně k závěru, že odpůrcí žaloba je nedůvodná, neboť podle ustanovení § 5 odst. 1 ZPVZP zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance a současně odvádí část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho hrubé mzdy, nebo platu, a to i bez souhlasu zaměstnance. Zaměstnavatel v tomto případě působí pouze jako tzv. zúčtovací místo, ze kterého jsou jednotlivé platby zdravotního pojištění strženy z hrubé mzdy jednotlivých zaměstnanců odvedeny zdravotní pojišťovně. Peněžní prostředky, které byly odvedeny dlužnicí na účet žalované, nebyly součástí majetkové podstaty dlužníka, ale jednalo se o peněžní prostředky jednotlivých zaměstnanců, z jejichž mzdy bylo pojistné určeno a následně strženo. Samotná pohledávka zdravotní pojišťovny představující pojistné hrazené zaměstnanci prostřednictvím zaměstnavatele jako zúčtovacího místa vznikla pojišťovně za zaměstnanci dlužníka, nikoliv za zaměstnavatelem (dlužnicí). Část pojistného odpovídající výši 4,5 % z vyměřovacího základu, představující platbu pojistného zdravotního pojištění, kterou zaměstnavatel strhne z hrubé mzdy zaměstnance a následně ji odvede zdravotní pojišťovně, netvoří aktiva patřící do majetkové podstaty dlužníka, když se jedná o část hrubé mzdy

zaměstnance a logicky tedy nemohlo odvody zdravotního pojištění zaměstnance dojít k poškození věřitelů dlužníka.

4. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas odvolání, ve kterém především namítal, že rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci, neboť peněžní prostředky zaplacené dlužníci na účet žalované nemohly být peněžními prostředky zaměstnanců (jak nesprávně dovozují soud prvního stupně), ale byly součástí majetkové podstaty dlužníka. V této souvislosti se opakovaně dovolával závěrů formulovaných v rozsudku Vrchního soudu v Praze sp. zn. 104 VSPH 791/2016 (dále jen „rozsudek VS I.“) a sp. zn. 102 VSPH 853/2016 (dále jen „rozsudek VS II.“) s tím, že jsou na posuzovanou věc aplikovatelné, přičemž soudu prvního stupně vytýkal, že se s argumentací uvedenou v těchto rozhodnutích na téma placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance nevypořádal. Navrhoval, aby odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě na určení neúčinnosti jednotlivých plateb a vydání plnění do majetkové podstaty dlužníka vyhověl.
5. Žalovaná ve vyjádření k odvolání žalobce navrhovala, aby odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdil, neboť ve smyslu zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, je plátcem pojistného zaměstnanec, přičemž ve smyslu § 5 ZPVZP zaměstnavatel pouze odvádí i část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, a to srážkou z jeho mzdy nebo platu. Z uvedeného vyplývá, že povinnost hradit pojistné je uložena zaměstnanci a odvodová povinnost je přenesena na zaměstnavatele. Ta část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, je součástí mzdy zaměstnance, z níž pak zaměstnavatel provede odpovídající srážku, přičemž až po provedení dalších srážek náleží zaměstnanci čistá mzda. S tímto termínem však dotčené právní předpisy neoperují, rozhodná je tedy mzda jako odměna za vykonanou práci. Jedná se tedy o pracovní právní nárok zaměstnance vůči zaměstnavateli, jde tedy o pracovní právní pohledávky dlužníkůvých zaměstnanců, které jsou podle § 169 odst. 1 písm. a) I.Z. pohledávkami postavenými na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou. Takovou pohledávkou je tedy ve smyslu shora uvedeného i ta část pojistného, jehož plátcem je zaměstnanec. Uvedenému pak odpovídá i ustanovení § 169 odst. 1 písm. c) I.Z., dle kterého je pohledávkou postavenou na roveň pohledávce za majetkovou podstatou též pohledávka státu – úřadu práce České republiky za úhradu mzdy vyplacené zaměstnancům a za prostředky odvedené podle zvláštních právních předpisů (podle ustanovení § 10 zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele je za prostředky považováno mimo jiné i pojistné za zaměstnance. Z uvedeného lze konstatovat, že insolvenční zákon upřednostňuje úhradu pojistného za zaměstnance před běžnými pohledávkami věřitelů. Pojistné, jehož plátcem je zaměstnanec, je součástí mzdy, tj. pracovní právní pohledávkou zaměstnance a lze jej tedy považovat za pohledávku postavenou na roveň pohledávce za majetkovou podstatou a jedná se tak o výjimku dle ustanovení § 111 odst. 2 I.Z. Odlišný výklad soudu by pak znamenal, že pokud by byla mzda zaměstnancům vyplacena zaměstnavatelem, resp. osobou s dispozičními oprávněními k nakládání s majetkovou podstatou, nemohlo by být pojistné za zaměstnance uhrazeno, zatímco naopak v situaci, kdy mzdu vyplátí stát - Úřad práce České republiky, počítá se s tím, že zároveň je státem uhrazeno zdravotní pojištění i pojistné za zaměstnance. Tento výklad by pak založil vnitřní rozpor v rámci ustanovení § 169 I.Z. Pokud by zákonodárce měl v úmyslu učinit rozdíl v pohledu na pojistné za zaměstnance jako pohledávce postavené na roveň pohledávce

za majetkovou podstatou podle toho, kdo mzdu zaměstnanci vyplatí, musel by tak uvést výslovně, a to například tím, že pojistné za zaměstnance v rámci § 169 odst. 1 písm. a) I.Z. vyloučí. Pro případ, že odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně k odvolání žalobce změnil a žalobě vyhověl, navrhol, aby o nákladech řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 150 o.s.ř., neboť žalovaný navrhovatel smírné vyřešení sporu, které ovšem věřitelský výbor neakceptoval, takže žalovaný byl do tohoto sporu tak nějak uměle vtažen.

6. Po zjištění, že odvolání bylo podáno včas a osobou k tomuto úkonu oprávněnou, která použila způsobilý odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2, písm. g) o.s.ř., přezkoumal odvolací soud odvoláním napadené rozhodnutí soudu prvního stupně, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 7 I.Z., § 212, § 212a odst. 1, 5 a 6 o.s.ř.), a po jednání ve věci (žalovaná nesouhlasila s projednáním věci bez nařízení jednání) dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
7. Podle ustanovení § 7 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „I.Z.“), nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.
8. Rozhodným zněním občanského soudního řádu v přezkoumávané věci je o.s.ř. ve znění účinném od 30. 9. 2017.
9. Rozhodným zněním insolvenčního zákona v přezkoumávané věci je insolvenční zákon ve znění účinném od 1.12.2017. Dlužno dodat, že ustanovení §§ 111, 235 a 236 I.Z. byla dotčena naposled novelou účinnou od 1.1.2014.
10. Podle ustanovení § 111 I.Z. nerozhodne-li insolvenční soud jinak, je dlužník povinen zdržet se od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nikoli zanedbatelné zmenšení. Peněžité závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení je dlužník oprávněn plnit jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem (odstavec 1). Omezení podle odstavce 1 se netýká úkonů nutných ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy, k provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření, k odvrácení hrozící škody, k plnění zákonné vyživovací povinnosti a ke splnění procesních sankcí. Dále se omezení podle odstavce 1 nevztahuje na uspokojování pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168) a pohledávek jím postavených na roveň (§ 169); tyto pohledávky se uspokojují v termínech splatnosti, je-li to podle stavu majetkové podstaty možné (odstavec 2). Právní úkony, které dlužník učinil v rozporu s omezeními stanovenými v důsledku účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, jsou vůči věřitelům neúčinné, ledaže si k nim dlužník nebo jeho věřitel předem vyžádal souhlas insolvenčního soudu (odstavec 3).

11. Podle ustanovení § 235 I.Z. neúčinnými jsou právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Za právní úkon se považuje též dlužníkově opomenutí (odstavec 1). Neúčinnost dlužníkových právních úkonů, včetně těch, které tento zákon označuje za neúčinné a které dlužník učinil poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, se zakládá rozhodnutím insolvenčního soudu o žalobě insolvenčního správce, kterou bylo odporováno dlužníkovým právním úkonům (dále jen "odpůrcí žaloba"), není-li dále stanoveno jinak (odstavec 2).
12. Podle ustanovení § 236 I.Z. neúčinností právního úkonu není dotčena jeho platnost; v insolvenčním řízení však dlužníkově plnění z neúčinných právních úkonů náleží do majetkové podstaty (odstavec 1). Není-li možné vydat do majetkové podstaty původní dlužníkově plnění z neúčinného právního úkonu, musí být poskytnuta rovnocenná náhrada (odstavec 2).
13. Odvolací soud především přezkoumal závěr soudu prvního stupně o tom, že zaplacením pojistného došlo ke splnění závazku zaměstnanců vůči zdravotní pojišťovně a nikoliv ke splnění závazku dlužnice vůči zdravotní pojišťovně, neboť dlužnice jako zaměstnavatel působila fakticky pouze jako tzv. „zúčtovací místo“, ze kterého jsou jednotlivé platby zdravotního pojištění stržné z hrubé mzdy jednotlivých zaměstnanců odvedeny zdravotní pojišťovně, přičemž tyto peněžní prostředky nebyly součástí majetkové podstaty dlužníka, ale jednalo se o peněžní prostředky jednotlivých zaměstnanců, takže nemohlo dojít k poškození věřitelů dlužníka.
14. Podle ustanovení § 5 ZPVZP (ve znění účinném od 1. 1. 2010) zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance. Současně odvádí i část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho mzdy nebo platu, a to i bez souhlasu zaměstnance (odstavec 1). Pojistné podle odstavce 1 se platí za jednotlivé kalendářní měsíce a je splatné od 1. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce (odstavec 2). Pojistné se odvádí na účet Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky nebo jiné zdravotní pojišťovny provádějící všeobecné zdravotní pojištění (dále jen „příslušná zdravotní pojišťovna“), u níž je pojištěnec pojištěn (odstavec 3).
15. Podle ustanovení § 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „ZVZP“), podle tohoto zákona jsou zdravotně pojištěny: a) osoby, které mají trvalý pobyt na území České republiky, b) osoby, které na území České republiky nemají trvalý pobyt, pokud jsou zaměstnanci zaměstnavatele, který má sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky (odstavec 1). Zaměstnavatelem se pro účely zdravotního pojištění rozumí právnická nebo fyzická osoba, která je plátcem příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků podle zvláštního právního předpisu^{1a}), zaměstnává zaměstnance a má sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky, jakož i organizační složka státu (odstavec 2).
16. Podle ustanovení § 6 ZVZP zaměstnavatel je plátcem části pojistného za své zaměstnance s výjimkou zaměstnanců, kteří postupují podle § 8 odst. 4. Zaměstnavatel je plátcem části pojistného z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků podle zvláštního právního předpisu³) zúčtovaných bývalému zaměstnanci po skončení zaměstnání.

17. Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně konstatuje, že ze shora citovaných ustanovení ZVZP a ZPVZP vyplývá, že pojistné na veřejné zdravotní pojištění je pohledávkou pojišťovny vůči zaměstnavateli, tedy dlužníci a nikoliv vůči zaměstnanci, neboť povinnost odvádět pojistné na veřejné zdravotní pojištění je shora citovanými ustanoveními stanovena zaměstnavateli, nikoliv zaměstnanci. V této souvislosti odvolací soud pro stručnost dále odkazuje na argumentaci podrobně rozvedenou již v rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 28. 3. 2018, č. j. 32 ICm 2328/2017, 14 VSOL 50/2018-78 (KSOS 25 INS 10525/2016), zveřejněném v insolvenčním rejstříku, ve kterém je odůvodněn shodný závěr o tom, že pohledávka zdravotní pojišťovny na část pojistného, které je povinen zaměstnavatel hradit za své zaměstnance podle ustanovení § 5 ZPVZP, je pohledávkou zdravotní pojišťovny vůči zaměstnavateli a nikoliv vůči zaměstnanci (viz bod 19.), jakož i závěr, že k právnímu jednání dlužnice spočívajícímu v plnění peněžitých povinností dle veřejnoprávního předpisu – placení pojistného na veřejné zdravotní pojištění – dne 19. 5. 2016 došlo poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (v poměrech projednávané věci dne 3. 5. 2016) a nepochybně tedy za trvání omezení dopadajících na ni dle citovaného ustanovení § 111 odst. 1 I.Z. (viz bod 20.). Dále se odvolací soud ztotožňuje též s argumentací shora citovaného rozsudku o tom, že v posuzované věci nejsou aplikovatelné výjimky podle ustanovení § 111 odst. 2 I.Z., která je rozvedena zejména v bodech 21. až 30. K bodu 22. shora citovaného rozsudku odvolací soud dále odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. 29 ICdo 17/2016, dostupný na www.nsoud.cz, ve kterém jsou formulovány a odůvodněny závěry k pojmu provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření ve smyslu ustanovení § 111 odst. 2 I.Z. a dále k pojmu úkony, jimiž dlužník odvracel hrozící škodu.
18. K obraně žalovaného, že odvedením pojistného nedošlo ani k nikoli zanedbatelnému zmenšení majetku (jak předpokládá ustanovení § 111 odst.1 I.Z.) odvolací soud vykládá ustanovení § 111 odst. 1, tak, že toto ustanovení rozlišuje mezi nakládáním s majetkovou podstatou a majetkem, který do ní náleží, s tím, že stanoví výjimku pokud jde o jeho nikoliv zanedbatelné zmenšení (věta první) a plněním peněžitých závazků vzniklých před zaházením insolvenčního řízení (věta druhá), na které výjimka podle věty první nedopadá.
19. Žalovaný v doplňku vyjádření k odvolání žalobce mylně dovozoval, že část pojistného, jehož plátcem je zaměstnanec, je ve skutečnosti pracovněprávním nárokem zaměstnance vůči zaměstnavateli, a tudíž pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou dle ustanovení § 169 odst. 1 písm. a) I.Z., přičemž se dovolával přiměřeného použití ustanovení § 169 odst. 1 písm. c) I.Z., kde kterého je pohledávkou postavenou na roveň pohledávce za majetkovou podstatou pohledávka státu – úřadu práce České republiky za náhradu mzdy vyplacené zaměstnanců a za prostředky odvedené podle zvláštních předpisů (§ 10 zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů), přičemž by neměl být činěn rozdíl v pohledu na pojistné za zaměstnance jako pohledávce postavené na roveň pohledávce za majetkovou podstatou podle toho, kdo mzdu zaměstnanci vyplátí. V této souvislosti odvolací soud odkazuje na závěry formulované v R 54/2012, ve kterém Nejvyšší soud připomenul nejen to, že výčet pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168 I.Z.) a výčet pohledávek postavených jim na roveň (§ 169 I.Z.) je výčtem taxativním, ale i to, že úpadkové právo počítá (a podle předchozí právní úpravy též počítalo) s tím, že některé z pohledávek věřitelů vůči

dlužníku, jež vznikly až po rozhodnutí o úpadku, resp. po uplynutí propadné lhůty vymezené rozhodnutím o úpadku k přihlášení pohledávek, nebudou v insolvenčním řízení uspokojeny právě proto, že nejsou zahrnuty v taxativním výčtu pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek postavených jim na roveň obsažených v § 168 a 169 I.Z. K úpravě přednostních pohledávek odkázal na přiléhavou argumentaci obsaženou v důvodové zprávě k vládnímu návrhu č. 294/2013 a zde je mimo jiné konstatováno, že samostatnou kategorií „preferencí“ představují pohledávky státu. V odborných kruzích není sporu o tom, že čím rozsáhlejší je výčet prioritních pohledávek, které sledují spíše politické než sociální cíle, tím větší újma je způsobena ostatním věřitelům. V souvislosti s prioritními pohledávkami jsou jako problematické zmiňovány nejčastěji právě pohledávky státu, které jsou prioritními spíše z politických, než z racionálních důvodů (§ 168 odst. 2 písm. e/ I.Z.). I v tomto případě platí, že jde zásadně o mimosmluvní pohledávky; připouští-li úpadkové právo prioritní postavení některých pohledávek, je nevyhnutelné, aby byl jejich výčet taxativní a aby právní úprava neumožňovala rozšiřování tohoto výčtu jinými zákony. Opačný postup by odporoval zásadě transparentnosti a předvídatelnosti úpadkového práva a způsoboval by značnou nestabilitu tržního prostředí. Všeobecně se proto doporučuje tuto otázku přesně vymežit a ujistit tak věřitele o jejich právech v čase vstupu do závazkových vztahů s dlužníkem. Tímto směrem je i předkládaný návrh, který je motivován snahou vyloučit přednostní uspokojování pohledávek zaváděním zvláštních norem mimo insolvenční rámec. Ministerstvo spravedlnosti se staví negativně ke snahám o rozšíření taxativního výčtu pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených vyjmenovaných v ustanovení § 168 a 169 I.Z. Tento výčet byl předmětem důkladných diskuzí již při samotné přípravě insolvenčního zákona. Rovněž Ústavní soud např. v nálezu ze dne 7. 4. 2005, sp. zn. I.ÚS 544/2002, uveřejněném pod č. 76/2005 Sbírky nálezu a usnesení Ústavního soudu (ve vazbě na tehdejší konkursní řízení) uvedl: „pokud by mělo být přijato výhodnější postavení finančních úřadů jako správců daně v uspokojování jejich pohledávek (reprezentujících určitý veřejný zájem), takové zvýhodnění by musel zákonodárce formulovat explicitně, ústavně konformně a mělo by být i obhajitelné. Opakovaně Ústavní soud též judikuje, že důvodová zpráva je jedním z autentických dokumentů vypovídajících o vůli a záměrech zákonodárce a nutno z ní při výkladu jednotlivých ustanovení zákona vycházet.“

20. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 31. 10. 2016, sp. zn. 29 Cdo 3815/2014 rozsudku ze dne 31. října 2016, sp. zn. 29 Cdo 3815/2014, dostupném na www.nsoud.cz, s odkazem na závěry formulované již v R 60/2014, ozřejmil, že projev vůle, jímž dlužník plní dluh (peněžitý závazek) svému věřiteli, je právním úkonem ve smyslu ustanovení § 34 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (ve znění účinném do 31. prosince 2013), jelikož jde o projev vůle směřující k zániku povinnosti splnit dluh (závazek) a lze mu tedy odporovat. Tamtéž dodal, že nelze pochybovat o tom, že neúčinným právním úkonem může být také plnění na již splatný dluh. Prospěch, který se věřiteli dostane v důsledku takového zvýhodňujícího právního úkonu dlužníka, totiž nespočívá v tom, že věřitel dostane od dlužníka více, než by mu náleželo (nebýt úpadkové situace dlužníka), ale že je poskytnutým plněním zvýhodněn proti jiným věřitelům (kteří by měli v konkursu pro účely poměrného uspokojení z nedostatečného majetku dlužníka stejné postavení jako věřitel, jehož pohledávku se dlužník rozhodl takto uspokojit) [k tomu odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2016, sen. zn. 29 ICdo 5/2016]. Právě selektivnímu uspokojování jednoho věřitele v neprospěch ostatních věřitelů má institut neúčinnosti zvýhodňujících právních úkonů zabránit. Zásada par conditio

creditorum (pari passu) neboli poměrného uspokojování nároků věřitelů (nezajištěných věřitelů) je jednou z hlavních zásad insolvenčního řízení, jež je modifikována zvláštními nároky některých věřitelů (srov. zejména § 296 a § 298 insolvenčního zákona). Podstatou neúčinnosti právních úkonů podle insolvenčního zákona je především zajištění ochrany věřitelů před právními úkony dlužníka, které v konečném důsledku krátí věřitele. Je rozhodující, zda dlužník dluh uhradil způsobem (v rozsahu), v jehož důsledku se věřiteli dostalo na úkor ostatních věřitelů vyššího uspokojení, než jaké by mu jinak náleželo v konkursu (dle § 241 odst. 1 insolvenčního zákona), čímž věřitele zvýhodnil oproti jiným věřitelům. Uvedené závěry, byť formulované při výkladu § 235 a násl. insolvenčního zákona, jsou uplatnitelné i při výkladu § 111 insolvenčního zákona. Nejvyšší soud nemá žádných pochyb o tom, že lze-li odporovat právnímu úkonu dlužníka, jímž v době před zahájením insolvenčního řízení zvýhodní některého ze svých věřitelů, je nutno stejný úkon, učiněný dlužníkem (dokonce až) poté, kdy nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení (v němž posléze bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka), považovat za právní úkon neúčinný ve smyslu § 111 odst. 3 insolvenčního zákona.

21. Promítnuto na poměry projednávané věci odvolací soud uzavírá, že pohledávky žalované, které dlužnice zaplatila spornými platbami, byly pohledávkou žalovaného vůči dlužnici, tedy jednalo se o plnění dluhu (peněžitého závazku) dlužnicí svému věřiteli a plněno bylo v rozporu s ustanovením § 111 odst. 1 I.Z. poté, co nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení, přičemž na danou věc nedopadá žádná z výjimek dle ustanovení dle § 111 odst. 2 I.Z. a nejedná se ani o pohledávku za majetkovou podstatou nebo pohledávku na roveň postavenou.
22. S ohledem na shora uvedené odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně podle ustanovení § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil tak, že žalobě na vyslovení neúčinnosti jednotlivých plateb vyhověl a žalované uložil povinnost vydat toto plnění do majetkové podstaty dlužníka.
23. Žalobci, který byl v řízení před soudem prvního stupně úspěšný, bylo podle ustanovení § 142 odst. 1, § 224 odst. 2 o.s.ř. přiznáno právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 20.006, 90 Kč, které sestávají z odměny za 4 úkony právní služby à 3.100 Kč (příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby, replika na vyjádření žalovaného a účast u jednání soudu prvního stupně), paušální náhrady výdajů za tyto 4 úkony právní služby à 300 Kč za jeden úkon, cestovní výdajů ve výši 2.134,60 Kč za cestu, kterou vykonal advokát žalobce dne 30. 1. 2018 ze sídla své kanceláře v Brně k jednání soudu prvního stupně do Ostravy a zpět, osobním autem tov. značky Mercedes – Benz, registrační značky 8B23739, celkem ujetu 344 km při kombinované spotřebě motorové nafty 7,4 litrů na 100 km při ceně 28,80 Kč za litr a sazbě základní náhrady za používání silničního motorového vozidla ve výši 4 Kč/km, náhradu za promeškaný čas v souvislosti s touto cestou za 8 započatých půlhodin à 100 Kč a 21 % DPH ve výši 3.472,30 Kč. Výše nákladů byla přiznána podle § 9 odst. 4 písm. c), § 7 bod 5., § 13 odst. 3, § 14 odst. 1, písm. a), odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen advokátní tarif), vyhlášky č. 463/2017Sb. a § 137 odst. 3 o.s.ř.
24. Žalobci, který byl úspěšný rovněž v odvolacím řízení bylo podle ustanovení § 142 odst. 1, § 224 odst. 1 o.s.ř. přiznáno právo na náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 9.898,30 Kč, které sestávají z odměny za zastupování advokátem za 2 úkony právní

služby à 3.100 Kč (sepis odvolání a účast u jednání odvolacího soudu dne 16. 5. 2018), paušální náhrady výdajů za tyto 2 úkony právní služby à 300 Kč za jeden úkon, cestovních výdajů ve výši 980,40 Kč za cestu, kterou vykonal advokát žalobce dne 16.5.2018 ze sídla své kanceláře v Brně k jednání odvolacího soudu do Olomouce a zpět, celkem ujetu 158 km osobním autem osobním autem tov. značky Mercedes – Benz, registrační značky 8B23739, celkem ujetu 344 km při kombinované spotřebě motorové nafty 7,4 litrů na 100 km při ceně 28,80 Kč za litr a sazbě základní náhrady za používání silničního motorového vozidla ve výši 4 Kč/km, náhrady za promeškaný čas v souvislosti s touto cestou za 4 započaté půlhodiny 100 Kč a 21 % DPH ve výši 1.717,90Kč. Výše nákladů byla přiznána podle § 9 odst. 4 písm. c), § 7 bod 5., § 13 odst. 3, § 14 odst. 1, písm. a), odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen advokátní tarif), vyhlášky č. 463/2017Sb. a § 137 odst. 3 o.s.ř.

25. Odvolací soud vycházející z níže citované judikatury konstatuje, že v posuzované věci nejsou dány podmínky pro aplikaci ustanovení § 150 o.s.ř.
26. Podle ustanovení § 150 o.s.ř. jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastni prvního setkání s mediátorem nařízené soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.
27. Shora citované ustanovení § 150 o.s.ř. soudu umožňuje, aby ve výjimečných případech z důvodů hodných zvláštního zřetele účastníkům, kteří by jinak měli právo na náhradu nákladů řízení, tuto náhradu zcela nebo zčásti nepřiznal, jeví-li se v konkrétním případě přiznání náhrady nákladů řízení jako nepřiměřeně tvrdé. Soud však musí vždy velmi pečlivě zkoumat, zda podmínky pro užití tohoto ustanovení jsou dány, přičemž důvody zvláštního zřetele hodné musí být dány na straně žalobce i na straně žalovaného a současně se musí jednat o okolnosti, pro které by se jevílo v konkrétním případě nespravedlivým ukládat náhradu nákladů řízení tomu účastníkovi, který ve věci úspěch neměl, a zároveň by bylo možno spravedlivě požadovat na úspěšném účastníku, aby náklady vynaložené v souvislosti s řízením nesl ze svého. Soud přitom přihlíží nejen k majetkovým, sociálním, osobním a dalším poměrům všech účastníků řízení, ale i k okolnostem, které vedly k soudnímu uplatnění nároku, postupu účastníků v průběhu řízení apod.; je tedy třeba zkoumat nejen dopad uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení do majetkové sféry neúspěšného účastníka, ale i dopad nepřiznání náhrady nákladů řízení do majetkové sféry účastníka úspěšného. Přitom aplikace ustanovení § 150 o.s.ř. musí být řádně odůvodněna, jinak je porušeno právo účastníka na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny práv a svobod (viz nálezy Ústavního soudu české republiky sp. zn. II ÚS 3015/09 ze dne 7. 4. 2010, publikované ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod publikačním č. 74/2010).
28. Nejvyšší soud se výkladem a použitím ustanovení § 150 o.s.ř. v incidenčním sporu zabýval např. v rozhodnutí ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2438/2013, ve kterém nejprve uvedl, že ve shodě se závěry obsaženými např. v nálezech Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2862/07 a sp. zn. I. ÚS 1030/08 platí, že základní zásadou, která ovládá rozhodování o náhradě nákladů civilního sporného procesu je zásada úspěchu ve věci (§ 142 odst. 1 o. s. ř.). V této zásadě se promítá myšlenka, že ten, kdo důvodně bránil své subjektivní právo nebo právem chráněný zájem, by měl mít právo na náhradu nákladů, jež při této procesní činnosti účelně vynaložil, proti účastníku, jenž do jeho právní sféry

bezdůvodně zasahoval. S vědomím faktu, že zásada úspěchu ve věci má hlubší souvislost se strukturou a funkcí civilního sporného procesu, by měl soud vždy přistupovat k interpretaci a aplikaci § 150 o. s. ř., jež tuto zásadu umožňuje v konkrétním výjimečném případě prolomit (srov. opět nález sp. zn. I. ÚS 2862/07). Ustanovení § 150 o. s. ř. slouží k řešení situace, v níž je nespravedlivé, aby ten, kdo důvodně hájil svá porušená nebo ohrožená práva nebo právem chráněné zájmy, obdržel náhradu nákladů, které při této činnosti účelně vynaložil (srov. opět nález sp. zn. I. ÚS 1030/08). K tomu lze připomenout, že zejména v procesním právu je nutno každou výjimkou z obecného pravidla (zde výjimku z pravidla obsaženého v § 142 odst. 1 o. s. ř., formulovanou v § 150 o. s. ř.) vykládat restriktivně.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **je** dovolání přípustné ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě, pokud napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 237, § 239, § 240 odst. 1 o.s.ř.).

Olomouc 23. května 2018

JUDr. Karla Trávníčková, v.r.
předsedkyně senátu